

Floriánov dom

IVETA ZAŤOVIČOVÁ

Lux Libris

Vydavateľstvo Lux libris

Floriánov dom

IVETA ZAŤOVIČOVÁ

Prológ

Mladá žena sedí na nových schodoch a bez väčšieho záujmu sleduje deti naháňajúce sa okolo pomníka. Všetko jej pripadá smiešne, ničotné až zbytočné, ešte aj táto ulica. Mohla sa volať napríklad Školská, prípadne Múzejná alebo Kostolná, podľa budov, ktoré sa na nej nachádzajú. Alebo Ulica Padlých hrdinov podľa pomníka, toho, na ktorý sa práve pozerá. Ulica Padlých by jej pristala najlepšie, tá by zahŕňala všetko.

Ale táto ulica je Malá, iba úbohá Malá ulica. Aj dom, na schodoch ktorého žena sedí, je úbohý, keby aspoň ten bol väčší alebo novší, prípadne aspoň jej, aspoň jej matkin, keď už nie jej vlastný. Mohol byť dávno opravený, a tá miestnosť, v ktorej bude obchod, už dávno mohla byť *ready*.

Ale nič nie je *ready* – ani ona, ani dom, ani obchod; ako povedala tá realitáčka, keď ešte chceli predať tento dom a neozýval sa žiaden záujemca: *Ani sumec, ani kapor, ani hovno, ani riť*. Tú vetu vraj vyslovil jej starý otec, keď sa vrátil z neúspešnej rybačky a sťažoval sa, že nemal ani jeden jediný záber.

V každom prípade, tá veta najlepšie vystihuje ženin súčasný stav. Nielen jej pocit z domu, ale zo života vôbec. Ani kapor, ani sumec...

Všetci čakali, že Florián Kugloff čoskoro zomrie, ale jeho manželka Rozália nie. Bola presvedčená, že svojou láskou, každodennou starostlivosťou a dobrou domácou stravou Floriána a jeho rakovinou požíierané črevo zachráni. Po osemnástich rokoch spoločného života nenechajú predsa všetko len tak, zvládnu Floriánovu chorobu, musia nad ňou zvíťaziť! Nie preto sa vydávala druhýkrát, aby opäť prišla o muža.

Rozáliin prvý manžel, Adolf Vrána, ju po roku spoločného života opustil a viac o ňom nepočula. Až keď ho zasypalo v karvinskej bani, dostala od notára list, v ktorom sa dozvedela, že je vdovou. Po mužovi jej ostalo české priezvisko, dlh v *deskabare* a malá Katarínka. Rozália však ako hlboko veriacia verila v Božiu spravodlivosť a dúfala, že raz sa všetko na dobré obráti, aj jej život.

Po troch rokoch od Adolfovej smrti jej mesto pridelo sociálny byt, a tak sa Rozália presťahovala z podnájmu v garzónke do väčšieho, jednoizbového bytu. Pracovník mestského úradu, ktorý jej odovzdával kľúče jej poradil, nech si dá na okná namontovať vonkajšie rolety.

Viete, pani, v tom byte sa v lete nedá vydržať.

Dokonca jej dal vizitku na firmu, ktorá rolety montuje:

FLORIÁN KUGLOFF, živnostník.

Stavebné práce – kovania – žalúzie – rolety.

Živnostník Florián Kugloff namontoval Rozálii nielen rolety, ale v priebehu niekoľkých týždňov vymenil v jej novom byte umývadlo, záchodovú misu a opravil dvierka na kuchynskej linke. Za prácu nikdy nezobral nič, a tak ho pani Rozka, ako začal Rozáliu nežne volať, ponúkla aspoň kávou, keksom a milým úsmevom. Počas ďalších návštev, ktoré sa už nijako nedali považovať za pracovné, začala Rozália servírovať Floriánovi aj obed, a čoskoro neostalo len pri ňom. V tom čase bol Florián už dva roky rozvedený, a cesta k ich vzájomnému zblíženiu nebola dlhá.

Rozálii sa Florián páčil. Bol to na pohľad pekný muž, aj zručný, dokonca s vlastným domom v meste. Zrazu si uvedomila, že jej, chudobnému dievčaťu z malej pohraničnej dediny, aktuálne vdove s dieťaťom, sa črtá vydaj za muža, akého by si mohla priať len vo sne. A keď ju Florián požiadal o ruku, neváhala ani chvíľu. V jednu peknú májovú sobotu sa Rozália Vránová, rodená Kerešová, stala pani Kugloffovou a nastahovala sa do kugloffovského domu.

Prvé mesiace spoločného života sa Kugloffovci venovali hlavne sebe navzájom, Rozáliinej Katarínke, ktorú začali volať Katóka, a úpravám domu tak, aby vyhovovali ich novým potrebám.

Florián chcel, aby sa jeho novej rodine bývalo čo najpohodlnejšie a aby boli spolu šťastní. Na želanie manželky spravil z pôvodnej kuchyne obývaciu halu a kuchyňu presťahoval do zrenovovanej prístavby, tesne za novou kúpeľňou. Katóke urobil samostatnú útulnú izbičku v zadnej časti domu. Bol rád, že Rozália netlačí na prerábanie obývačky a spálne, tieto miestnosti boli nielen spomienkou na jeho drahých rodičov, ale aj na vlastnú mladosť. Rozkinu ústretovosť ocenil aj pri ponechaní pôvodného zariadenia, len ťažko by sa totiž lúčil s masívnym sekretárom a jedáľenským stolom s čalúnenými stoličkami, ako aj so spálňovou zostavou z pekného orechového dreva.

Rozália sa zas najviac tešila záhrade. Chcela v nej pestovať všetko, čo sa pestuje v dedinských záhradách, ale hlavne kvety, veľa kvetov. V akomsi časopise videla vyvýšené obdĺžnikové záhony s drevenou ohradou, presne také chcela aj ona! Aj pergolu na popínavé ruže a jazierko, do jazierka si potom nasaďme ryby, vieš, také červené...

Nebolo želania, ktoré by Florián nevedel alebo nechcel svojej mladej žene splniť.

Postupne vyhotovoval ohrady k záhonom, postavil pergolu a vykopal jazierko, do ktorého síce nenasadil „červené ryby“, ale belice z Tuhárskeho potoka.

Odvtedy, ako lekári diagnostikovali Floriánovi rakovinu hrubého čreva, prešiel rok. Predpovedali mu len niekoľko týždňov života, nanajvýš pár mesiacov. Považovali za zázrak, že aj po roku Florián ešte žije, neraz to počas pravidelnej lekárskej kontroly nahlas skonštatovali.

Ale rovnako ako lekári, aj Florián vedel, že zázraky majú svoje limity.

So svojím stavom sa po čase vyrovnal – mal pekný život a dožil sa päťdesiatich siedmich rokov. Iste, rád by sa dožil viac, ale keď mu len toľkoto bolo dopriate, berie aj to. Už sa netrýznil otázkami, čo bude – ako bude, čo ak už nebude schopný pracovať, nebude zarábať, čo ak to alebo ono. Ten stav, tá situácia, bola už tu. *Čoak* nadobudlo jasné kontúry a nastavilo vlastné pravidlá, ktoré neboli príjemné, ale ktorým sa Florián prispôbil. Stále tu ešte bol, ešte stále žil.

To, čo ho najviac trápilo, bola Rozka. Čo si počne po jeho smrti? Dom je veľký, už teraz sa v ňom nekúri, čo v ňom bude sama robiť? Vedel, že údržbu, ktorá časom bude nevyhnutná, sama finančne nezvládne.

Práve vtedy, keď ho takéto myšlienky zhrýzali najviac, zazvonil mu mobil.

– Servus, Floro, tu Magda. Počula som, že si chorý. Ako sa máš?

Nemusela sa ani predstaviť, ten hlas hneď spoznal, tú rétoriku, aj intonáciu. Patrili jeho bývalej žene.

– Nie najlepšie, ale držím sa. Stále som nažive, – zasmial sa. Sám sa čudoval, že je taký uvoľnený.

– Vieš, chcela som sa ťa spýtať... Či si myslel na to, čo bude s domom.

– Prosím?

– No s domom.

– A čo by s ním malo byť?

– No, či ho potrebuješ. Nie teraz, samozrejme, ale potom. Tak či si myslel na mňa.

– Na teba som myslel, keď sme bývali spolu. Nechal som ti byť, nepamätáš?

– Ale Floro, nebuď taký. Pravdaže si pamätám, aj som ti za to vďačná, veľmi nám to vtedy pomohlo. Ale vieš, dnes sme štyria a dievky sú už veľké, Veronika má dvadsať, chodí na vysokú, Simka osemnásť, a stále sa tlačíme v tom malom byte.

– No ja ti už väčší nekúpim, – zasmial sa Florián.

– To nie, pravdaže nie, to ani nečakám... Ja len, že ty máš dom.

– Mám, no a čo. Dom je môj, po rodičoch.

– Pravdaže tvoj, Floro, tvoj je. No viem, že si chorý a po tvojej smrti...

Hlas na druhom konci na chvíľu stíchol.

– Nechcela som to takto povedať, ale... Mohol by si ho darovať Veronike. Veď vieš, mali sme ju spolu.

– Prosím?

– Pozri, Frol, Kató je na vysokej, tá sa vám už domov nevráti, iste radšej ostane v Bystrici. A čo by v dome robila Róža sama? Taký dom treba aj udržiavať, aj o záhradu sa starať a keď teraz chodievajú do toho Rakúska...

Tak už aj to vie, že chodí opatrovať do Rakúska, pomyslel si Florián trpkou. Zamrzelo ho, že Magda má tak dobre zmapovanú ich rodinnú situáciu.

– Do toho ťa nič, čo bude robiť v dome. Bude robiť to, čo chce.

– No veď hej, pravdaže... Ja len, či by jej nebola lepšia nejaká garsónka, alebo jednoizbový byt.

– Garsónka?

– Garsónka, hej, alebo jednoizbák, možno ani ten nebude treba, ak by sa jej v Rakúsku zapáčilo, veď nejedna si tam aj ženícha našla. Ale to mi len tak napadlo, že aj také sa stáva, nechcem predbiehať, pravdaže...

– Magda, ty si sa zbláznila.

– A Kató si si neadoptoval, však? – spýtala sa náhle žena.

– Katóku som si neadoptoval, a tým aj končím tento rozhovor. Už mi nevolaj.

– Veď sa hneď nedurdi, Floro... Vieš, že som ťa mala rada...

– Ako som povedal, už mi nevolaj.

Ten telefonát ho vyrušil. S Magdou nežili zle, on dobre zarábala a ona mohla byť doma. Vyhovovalo mu, keď ho po celodennej šichte čakala s prestretým stolom a teplou večerou. Nikdy si nestážovala, že je sama. Cez deň sa prebavila pri domácich prácach, urobila nákupy, zašla k Floriánovým rodičom. Floriánova matka ju rada videla, vždy jej pri odchode niečo zabalila – pár zákuskov, jedlo z nedele, v lete aj trochu ovocia zo záhrady. Aj kvety jej zvykla natrhať, pestovala astry a cínie, hoci tie si Magda vzala len zo slušnosti, veľký vzťah ku kvetom nemala. No veľmi chcela deti, extrémne po nich túžila a keď sa im ani po trinástich rokoch nepodarilo splodiť dieťa, začala byť nespokojná. Trvala na tom, aby sa aj Florián dal vyšetriť, keďže ona deti mať môže. Ale Florián na vyšetrenie nešiel, tušil, že je neplodný.

Magda sa potom veľmi zmenila, uzavrela sa do seba a Floriána si prestala všímať. Čoraz menej s ním sedávala večer pri stole, nepýtala sa, čo nové v práci, len mu nechala na sporáku jedlo a nachystala tanier s príborom. Kým sa navečeral, sedela v obývačke zahľadaná na televíznu obrazovku, ako keby ju zaujímal, čo sa tam deje. Aj cez víkend sa tvárila, že je zaujatá inou činnosťou, správala sa tak, ako keby ani nebol doma. Často ju nachádzal pri knihe, no stále mala roztvorenú tú istú, možno aj na tej istej strane. Florián bol z toho zmätený a nešťastný.

Po čase však žena akoby znova ožila, začala sa fin-
tiť, dokonca aj maľovať, čo predtým nikdy nerobila.

– Potrebujem ísť von, – povedala, a už jej nebolo.
Raz išla s kamarátkou do cukrárne, inokedy s inou
kamarátkou do kina; niekedy si vyšla na prechádzku
aj sama. Domov sa vracala neskoro popoludní a ne-
raz prišla z „výletu“ až večer.

V jedno aprílové ráno mu Magda oznámila, že
je tehotná. Povedala to akoby mimochodom, ľahko
a prirodzene, ako niečo samozrejmé.

Dobre si pamätá na ten prvý impulz, svoju prvú
reakciu. Potešil sa! Až potom si uvedomil, že s ním
to dieťa nečaká, ani len náhodou nie, veď takmer
polroka sa spolu nemilovali.

Čakal, že sa Magda bude kajať, prosiť ho, aby si
dieťa mohla nechať, aby mohla ostať, naďalej byť
jeho ženou, a áno, bol pripravený odvetiť jej áno!
Veď je jedno, s kým to dieťa má, budú sa oň spolu
starať a spolu ho vychovávať. Túžil po tom, aby to
povedala, aby vyslovila to slovíčko *spolu*, a on by jej
neodvetil nič iné, len to, že súhlasí, že sa teší...

Ale Magda nepovedala nič. Akoby jej stačilo, že
je tehotná; ako sa s tým vyrovná Florián, ju nezaují-
malo. Požiadala ho, aby sa na noc presunul zo spálne
do obývačky, lebo ráno máva závraty a zvracia.

Dobrym signálom však bolo, že Magda presta-
la chodiť „von“ a už nespomínala nič, čo by mohlo
predznačovať rozchod, koniec ich manželstva. Možno
naozaj chcela len to, aby sa Florián v noci vyspal,

preto mu postieľala v inej izbe, aby ho nerušila. Napokon, keď príde dieťa na svet, tiež bude spávať sám, inak by nevládal celý deň stáť na lešení.

V kútiku duše sa novému stavu v ich rodine úprimne tešil a dúfal, že si len potrebujú zvyknúť.

Dieťa sa narodilo začiatkom novembra, presne na Dušičky. Bolo to dievčatko a manželka mu dala meno Veronika. Známy priestor ich bytu zaplnil nový človek a nové veci. V rodine nastali úplne nové situácie, ktoré predtým ani jeden z nich nepoznal, a privodili aj úplne nové myšlienky, u oboch.

Každý deň ich navštívila Floriánova matka. Aj ona akoby bola stotožnená s tým, že k „zázraku“ dopomohol mladým niekto cudzí, nie Božia Prozreteľnosť. Ale zato má vnúča, dievčatko, vlastné vnúčatko! Dieťa je predsa toho, kto sa oň stará, a keď už to nemohlo prísť inak, aj takto je to dobre.

Všetko sa krútilo okolo plienok, papania a varenia. Floriánova matka sa starala o domácnosť, Magda o dieťa a Florián o príjem. Atmosféra v byte sa definitívne zmenila a nadobudla akýsi nový jas. A ak je duša nádobou, potom tá Floriánova bola naplnená šťastím až po okraj.

V jedno dopoludnie, tesne pred Vianocami, príbehol Florián domov. Magda potrebovala niečo z lekárne, pamätá si, že aj feniklový čaj. Vo vchode sa takmer zrazil s mladým mužom v domácom oblečení a šľapkami na nohách.

– Prepáčte, – povedal muž akosi previnilo a rých-

lym krokom prebehol po odkvapovom chodníku k susednému vchodu. Floriána jeho ospravedlnenie pobavilo, veď to on v náhlení neuhol, on sa mal, alebo aspoň mohol, ospravedlniť.

– Práve tu bol nejaký Magdin známy, priniesol darček pre malú, – povedala matka, keď jej Florián podával tašku s nákupom.

Na jar Magda oznámila, že sa chce rozviest', lebo „Laci“ si ju chce vziať.